

Sygn. akt I CSK 97/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marta Romańska (przewodniczący)

SSN Józef Frąckowiak (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

w sprawie z powództwa Prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.
przeciwko M. J., T. T. i małoletniemu D. J.
o unieważnienie uznania dziecka,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 listopada 2013 r.,
skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Okręgowego w W.
z dnia 25 czerwca 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego
Sądowi Okręgowemu w W.**

UZASADNIENIE

Pozwany M. J. i pozwana T. T. poznali się przez L. N., który był tłumaczem przysięgłym języka wietnamskiego. Na zlecenie T. T., która była wówczas w ciąży, szukał on mężczyzny, który uznałby jej dziecko. Uznanie dziecka przez polskiego obywatela miało zapewnić jej nowo narodzonemu dziecku również obywatelstwo polskie i polski paszport. Pozwana zapłaciła swojemu pośrednikowi kilkaset złotych za pośrednictwo w znalezieniu Polaka, który uzna jej dziecko. Pozwany M. J., wyraził zgodę na uznanie dziecka T. T. i złożył w dniu 29 marca 2006 r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w W., stosowne oświadczenie.

Prawomocnym wyrokiem z dnia 11 maja 2010 r. Sąd Rejonowy w M. uznał T. T. za winną popełnienia czynu polegającego na poświadczeniu nieprawdy w celu uzyskania zgody na pobyt na terytorium Polski i uzyskanie polskiego paszportu dla dziecka. Pozwany M. J. również został skazany prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w M. z dnia 23 maja 2008 r. Został on uznany winnym tego, że w okresie od 29 marca 2006 r. do 26 września 2006 r. w W. i P. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dokonał czynów zabronionych przez prawo. Czyny te polegały na złożeniu przed Kierownikiem Urzędu Sanu Cywilnego niezgodnego z prawdą oświadczenia, że jest ojcem D. J. syna T. T. urodzonego 23 lutego 2006 r. w W. Następnie powołując się na to uznanie, uzyskał odpis aktu urodzenia D. J. i posługując się nim złożył wniosek o stwierdzenie obywatelstwa polskiego małoletniego oraz zwrócił się do odpowiednich władz o wydanie paszportu dla D. J. Paszport ten został wydany w dniu 26 września 2006 r. Czyny te doprowadziły do zalegalizowania, niezgodnie z prawem, pobytu na terytorium Polski D. J. i jego matki obywatelki Wietnamu T. T.

Prokurator Okręgowy w K. pozwem z dnia 1 sierpnia 2008 r. wniósł o unieważnienie uznania małoletniego D. J.. Sąd Rejonowy w W. po rozpoznaniu sprawy wyrokiem z dnia 5 października 2011 r. oddalił powództwo. Uwzględniając apelację powoda, wyrokiem z dnia 25 czerwca 2012 r. Sąd Okręgowy w W. ustalił bezskuteczność uznania ojcostwa przez pozwanego M. J. wobec pozwanego - małoletniego D. J.

Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że orzeczenie Sądu I instancji jest błędne i zostało wydane z naruszeniem przepisu art. 86 k.r.o. Zdaniem Sądu Okręgowego bezsporny jest fakt, że uznanie dziecka obywatelki wietnamskiej przez pozwanego zostało dokonane w wyniku przestępstwa - dopuszczenia się czynu karalnego, określonego w art. 264a § 1 k.k., za co pozwany jak i matka dziecka zostali skazani prawomocnymi wyrokami. Sąd podzielił stanowisko powoda, że w tej sytuacji dobro małoletniego dziecka jak i interes społeczny wymaga uregulowania stanu prawnego dziecka zgodnie ze stanem faktycznym.

Jak wynika z zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwany M. J. uznał dziecko obywatelki Wietnamu i miał pełną świadomość, że nie jest ojcem biologicznym. Czynność tę pozwany podjął jedynie w celu uzyskania korzyści majątkowej, a nie w celu usankcjonowania prawnego stosunku rodzinnego. Pozwany nigdy nie nawiązał kontaktu z dzieckiem i nie ponosi kosztów jego utrzymania, ani wychowania, a po uznaniu ojcostwa jedynie zaangażował się w załatwienie formalności w celu uzyskania dla dziecka obywatelstwa polskiego i paszportu za co otrzymał kwotę 3 000 zł. Powyższe okoliczności dowodzą że do uznania ojcostwa dziecka obywatelki Wietnamu doszło z naruszeniem prawa co jest sprzeczne z dobrem małoletniego i interesem społecznym.

W skardze kasacyjnej powód zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, przez zastosowanie art. 86 ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy w brzmieniu nadanym mu nowelizacją z dnia 6 listopada 2008 r. i orzeczenie o ustaleniu bezskuteczności uznania ojcostwa, podczas gdy na mocy art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw do uznania dziecka, które nastąpiło przed dniem wejścia w życie powyższej ustawy, zastosowanie znajdują dotychczasowe przepisy o unieważnieniu uznania dziecka, co obligowało Sąd do wydania w niniejszej sprawie orzeczenia uznającego za nieważne oświadczenie woli M. J. o uznaniu za swojego syna małoletniego D.J.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Podniesiony w skardze kasacyjnej zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego zasługuje na uwzględnienie. Przepis art. 9 ust 3 ustawy z dnia

6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220, poz. 1431) jednoznacznie stanowi, że do uznania dziecka, które nastąpiło przed dniem wejścia w życie tej ustawy, stosuje się dotychczasowe przepisy o uznaniu dziecka. Wspomniana ustawa weszła w życie 16 czerwca 2009 r. Uznanie dziecka T. T. nastąpiło w dniu 29 marca 2006 r., czyli niewątpliwie przed wejściem w życie ustawy nowelizującej między innymi art. 86 k.r.i.o. Do takiego uznania stosuje się więc przepis art. 86 k.r.i.o. w jego pierwotnym brzmieniu. Wobec tego Sąd obowiązany jest orzec o unieważnieniu uznania, a nie o jego bezskuteczności.

Mając na względzie, że zarzut podniesiony w skardze kasacyjnej okazał się uzasadniony, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁵ k.p.c., orzekł jak w sentencji.